

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2025 m. rugsėjo 8 d.
(OR. en)

12015/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0651(NLE)

LIMITE

JAI 1140
ASILE 70
MIGR 277
COEST 615

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: TARYBOS REKOMENDACIJA dėl koordinuoto požiūrio į perėjimą prie laikinosios perkeltųjų asmenų iš Ukrainos apsaugos atsisakymo

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. ... d.

**dėl koordinuoto požiūrio į perėjimą prie laikinosios perkeltųjų asmenų
iš Ukrainos apsaugos atsisakymo**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį kartu su
78 straipsnio 1 dalimi ir 79 straipsnio 1 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) perkeltųjų asmenų iš Ukrainos, kurie dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą negali grįžti į savo kilmės šalį ar regioną, laikinoji apsauga, aktyvuota Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382¹ ir pratęsta Tarybos įgyvendinimo sprendimais (ES) 2023/2409², (ES) 2024/1836³ bei (ES) 2025/1460⁴, teikiama iki 2027 m. kovo 4 d. Nors laikinoji apsauga tebėra Sąjungos solidarumo su Ukrainos žmonėmis įrodymas, ji savo pobūdžiu yra laikina. Todėl būtina pasirengti laipsniškam, tvariam ir gerai koordinuotam to statuso atsisakymui, kai Ukrainoje bus palankios sąlygos užbaigti laikinosios apsaugos taikymą, atsižvelgiant į Ukrainos pajėgumus ir atstatymo poreikius;

¹ 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2022 3 4, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).

² 2023 m. spalio 19 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2023/2409, kuriuo pratęsiama Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 nustatyta laikinoji apsauga (OL L, 2023/2409, 2023 10 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

³ 2024 m. birželio 25 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2024/1836, kuriuo pratęsiama Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 nustatyta laikinoji apsauga (OL L, 2024/1836, 2024 7 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

⁴ 2025 m. liepos 15 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2025/1460, kuriuo pratęsiama Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 nustatyta laikinoji apsauga (OL L, 2025/1460, 2025 7 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1460/oj).

- (2) diskusijų dėl laikinosios apsaugos ateities ir jos taikymo pabaigos kontekste valstybės narės paragino nustatyti koordinuotą požiūrį Sąjungos lygmeniu. Remiantis valstybių narių patirtimi, įgyta pradėjus taikyti Tarybos direktyvoje 2001/55/EB⁵ numatytą laikinąją apsaugą, itin svarbu viso šio proceso metu užtikrinti visų valstybių narių bendrą atsakomybę Sąjungos lygmeniu;
- (3) vienas iš tikslų, dėl kurių Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą kontekste pradėta taikyti Direktyvoje 2001/55/EB numatyta laikinoji apsauga, buvo užkirsti kelią valstybių narių prieglobsčio sistemų perpildymui ir tokiai padėčiai, kai jose nebebūtų įmanoma išnagrinėti didelio tarptautinės apsaugos prašymų kiekio, nedarant neigiamo poveikio efektyviam tų sistemų veikimui, taip pasitarnaujant apsaugos prašančių asmenų interesams. Tas tikslas tebėra labai svarbus planuojant perėjimą prie laikinosios apsaugos tų asmenų atžvilgiu atsisakymo. Be to, net ir taikos sąlygomis Ukrainai reikės laiko savo pajėgumams atkurti, kad ji galėtų priimti visus sugrįžtančius dėl karo perkeltus asmenis. Todėl, siekiant remti Ukrainos pastangas reintegruoti perkeltuosius asmenis, svarbu, kad perėjimo procesas būtų valdomas lanksčiai, laipsniškai ir atsižvelgiant į individualią atitinkamų asmenų padėtį. Todėl tas perėjimo procesas turėtų atitikti asmenų, kuriems šiuo metu suteikta laikinoji apsauga Sąjungoje, poreikius ir Ukrainos poreikius, kartu išsaugant valstybių narių prieglobsčio sistemų integralumą;

⁵ 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj>).

- (4) daugelis asmenų, kurie perkelti iš Ukrainos ir kuriems suteikta laikinoji apsauga, jau keletą metų gyvena Sąjungoje ir yra integravęsi į priimančiąją visuomenę – išmokę kalbą, įsidarbinę ir pradėję mokytis. Tais atvejais, kai taip jau numatyta nacionalinėje teisėje ar administracinėje praktikoje, valstybės narės turėtų išnaudoti visas galimybes, kad tiems asmenims sudaryti sąlygas įgyti nacionalinį teisinį statusą, kuris geriau atspindėtų jų esamą padėtį Sąjungoje, kai tenkinamos tolesnio teisėto gyvenimo šalyje kitais pagrindais sąlygos. Toks nacionalinis teisinis statusas galėtų būti, pavyzdžiui, leidimai gyventi šalyje, grindžiami darbu pagal darbo sutartį, savarankišku darbu, profesiniu rengimu ar mokymusi, mokslinių tyrimų veikla, šeimos ar kitais pagrindais, arba specialūs leidimai gyventi šalyje. Todėl valstybės narės turėtų skatinti ir palengvinti perėjimą prie laikinosios apsaugos atsisakymo teikdamos aiškią informaciją, kad atitinkamiems asmenims padėtų suprasti to kitokio nacionalinio teisinio statuso teikiamus privalumus ir teises, palyginti su laikinąja apsauga ar kitomis tarptautinės apsaugos formomis;

- (5) siekiant remti asmenų, kuriems suteikta laikinoji apsauga, perėjimą prie kito teisinio statuso įgijimo, ir suteikti jiems alternatyvią galimybę šiomis precedentinėmis aplinkybėmis, taip pat kad būtų užtikrintas tęstinumas ir išvengta neteisėto buvimo šalyje situacijų, valstybės narės turėtų leisti asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga, visų pirma tais atvejais, kai jie negali įgyti nacionalinio teisinio statuso, bet atitiktų kito statuso suteikimo pagal Sąjungos teisę sąlygas, prašyti išduoti leidimus pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas (ES) 2016/801⁶, (ES) 2021/1883⁷ ir (ES) 2024/1233⁸. Leidimai pagal tas direktyvas galimi su sąlyga, kad atitinkamiems asmenims tuo pačiu metu nebūtų suteikta laikinoji apsauga Sąjungoje. Todėl valstybės narės turėtų kuo greičiau ir ne vėliau kaip tuo metu, kai pateikiamas prašymas išduoti leidimą, informuoti asmenis, kuriems suteikta laikinoji apsauga, apie laikinosios apsaugos statusu suteikiamų teisių ir pagal tas direktyvas suteikiamų teisių skirtumą. Valstybės narės taip pat turėtų kuo greičiau ir ne vėliau kaip tuo metu, kai pateikiamas prašymas, informuoti tuos asmenis, kad jie negali tuo pačiu metu naudotis ir laikinąja apsauga, ir gauti leidimą pagal tas direktyvas;

⁶ 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/801 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi, savanoriškos tarnybos, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų ir dalyvavimo *Au pair* programoje tikslais sąlygų (OL L 132, 2016 5 21, p. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj>).

⁷ 2021 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2021/1883 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą sąlygų, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2009/50/EB (OL L 382, 2021 10 28, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj>).

⁸ 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1233 dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų valstybių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje teikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų valstybių darbuotojų bendrų teisių (OL L 2024/1233, 2024 4 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj>).

- (6) kad valstybės narės būtų pasirengusios galiausiai laipsniškai atsisakyti Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 aktyvuotos laikinosios apsaugos, itin svarbu užtikrinti, kad grįžimas namo į Ukrainą siekiant reintegruoti vyktų tvarkingai ir humaniškai ir kad būtų atsižvelgiama į įvairias individualias perkeltųjų asmenų aplinkybes, suteikiant paramą tiems, kurie nori ir gali grįžti į Ukrainą. Nors kai kurie asmenys galbūt ketina grįžti namo jau artimiausiu metu, kitiems dėl savo konkrečių aplinkybių gali reikėti daugiau laiko. Todėl taip pat svarbu atsižvelgti į Ukrainos pajėgumus tvariai reintegruoti visus dėl karo perkeltus asmenis. Todėl atsižvelgdamos į visas tas aplinkybes valstybės narės turėtų imtis priemonių, kad būtų sudarytos sąlygos sklandžiai ir tvariai reintegracijai Ukrainoje, visapusiškai pasinaudodamos Direktyvos 2001/55/EB 21 ir 23 straipsniuose jau numatytais priemonėmis ir jas išplėsdamos;
- (7) Sąjunga, visų pirma pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/792⁹ nustatytą Ukrainos priemonę, teikia visapusišką paramą Ukrainai, skirtą Rusijos agresijos karo socialiniams, ekonominiams ir aplinkosauginiams padariniams šalinti, prisidėdama prie šalies atsigavimo, atstatymo ir modernizavimo ir Ukrainos visuomenės atsigavimo po karo, be kita ko, sudarant socialines ir ekonomines sąlygas šalies viduje perkeltiems asmenims ir asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga Sąjungoje, grįžti namo, kai tik sąlygos leis arba kai jie patys taip nuspręs;

⁹ 2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/792, kuriuo nustatoma Ukrainos priemonė (OL L, 2024/792, 2024 2 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>).

- (8) asmenys, ketinantys grįžti namo į Ukrainą, turėtų galėti priimti informaciją pagrįstus sprendimus, kurie taip pat padėtų užtikrinti jų grįžimo tvarumą. Sklandaus perėjimo prie laikinosios apsaugos atsisakymo iš Ukrainos perkeltųjų asmenų atžvilgiu kontekste valstybės narės turėtų taikyti labiau struktūrizuotą požiūrį į Direktyvos 2001/55/EB 21 straipsnio 1 dalyje numatytų padėties įvertinimo apsilankymų savo lėšomis skatinimą. Tos kelionės galėtų būti asmenų, kuriems suteikta laikinoji apsauga Sąjungoje, pasitikėjimą stiprinanti priemonė, nes jie galėtų pasitikrinti šeimos aplinkybes ar turto būklę arba įvertinti sugriovimo mastą savo bendruomenėse ir bendras sąlygas Ukrainoje. Siekiant didinti tokių kelionių veiksmingumą ir užkirsti kelią piktnaudžiavimui jomis, valstybės narės turėtų nustatyti tokių apsilankymų parametrus, sąlygas ir reikalavimus. Bet kokie tokie apsilankymų parametrai, sąlygos ar reikalavimai turėtų būti koordinuojami su kitomis valstybėmis narėmis, jie turėtų būti nustatyti ir apie juos turėtų būti pranešama skaidriai. Tuo tikslu valstybės narės turėtų įsteigti kontaktinius punktus;

- (9) reikalaujama, kad valstybės narės imtųsi priemonių, būtinų, kad būtų įmanomas asmenų, kurių laikinosios apsaugos laikotarpis baigėsi, savanoriškas grįžimas, kaip nurodyta Direktyvos 2001/55/EB 21 straipsnio 1 dalyje. Tuo tikslu valstybės narės turėtų numatyti specialiai tam skirtas savanoriško grįžimo programas, ir jas įgyvendindamos jos gali pasikliauti tarptautinių organizacijų teikiama parama. Siekiant užtikrinti tokių programų veiksmingumą ir išvengti netinkamo naudojimosi jomis rizikos, tos programos turėtų būti kruopščiai parengtos, visapusiškos ir apie jas turėtų būti tinkamai pranešama, atsižvelgiant į Ukrainos poreikius bei pajėgumus, taip pat į perkeltųjų asmenų iš Ukrainos, kuriems suteikta laikinoji apsauga Sąjungoje, poreikius ir į Ukrainoje likusių asmenų padėtį, kad būtų remiama socialinė sanglauda. Todėl bet kurioje tokio pobūdžio programoje pirmenybė turėtų būti teikiama paramai reintegruoti, kuriai Ukrainoje bus prieinamas Sąjungos finansavimas, o ne individualiems paketams. Turėtų būti aiškiai nustatytos tinkamumo dalyvauti tokiose programose sąlygos ir turėtų būti reikalaujama, kad asmenys, kurie ketina jomis pasinaudoti, užsiregistruotų. Valstybės narės galėtų svarstyti galimybę pagal tas programas padėti organizuoti išvykimą, pavyzdžiui, į tą pačią Ukrainos vietovę. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1896¹⁰ įsteigta Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX) valstybėms narėms galėtų padėti logistine parama, neviršydama savo įgaliojimų;

¹⁰ 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

- (10) nors savanoriško grįžimo programos turėtų būti ribotos ir fiksuotos trukmės, pagal jas turėtų būti numatyta pakankamai laiko tinkamam koordinavimui su Ukrainos valdžios institucijomis siekiant užtikrinti, kad būtų palengvinta laipsniška ir tinkama grįžtančių asmenų integracija jų bendruomenėse, įskaitant galimybę naudotis pagrindinėmis paslaugomis ir infrastruktūra, tokiomis kaip apgyvendinimas, būstas ar medicininė priežiūra. Todėl, siekiant, be kita ko, užtikrinti, kad pradinė savanoriško grįžimo programos trukmė būtų koordinuojama su visomis valstybėmis narėmis ir Ukrainos valdžios institucijomis, savanoriško grįžimo programose turėtų būti numatytas išvykimo laikotarpis, per kurį būtų galima pasiekti tuos tikslus, – iš esmės vienų metų trukmės laikotarpis. Valstybėms narėms teikiama parama iš Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1147¹¹ įsteigto Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) siekiant patenkinti finansinius poreikius, susijusius su perkeltaisiais asmenimis iš Ukrainos, kuriems suteikta laikinoji apsauga – šia parama taip pat gali būti prisidedama prie savanoriško grįžimo programų finansavimo. Savanoriško grįžimo programos trukmės laikotarpiu atitinkamiems asmenims turėtų būti leidžiama toliau teisėtai gyventi valstybėje narėje, kurioje jiems suteikta laikinoji apsauga. Kadangi aplinkybės vietoje nuo šios rekomendacijos priėmimo dienos iki laikinosios apsaugos taikymo pabaigos gali keistis, o laiko, iš pradžių numatyto pagal savanoriško grįžimo programas, gali nepakakti laipsniškai ir tvariai reintegracijai Ukrainoje užtikrinti, valstybės narės turėtų koordinuoti veiksmus tarpusavyje ir su Ukrainos valdžios institucijomis, kad būtų nustatytas kitas arba pratęstas savanoriško išvykimo pagal savanoriško grįžimo programas laikotarpis. Su savanoriško grįžimo programomis susijusios priemonės nedaro poveikio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2008/115/EB¹²;

¹¹ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1147, kuriuo nustatomas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (OL L 251, 2021 7 15, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj>).

¹² 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

- (11) siekiant sumažinti administracinę naštą, susijusią su galimu individualiu leidimų gyventi išdavimu savanoriško grįžimo programose užsiregistravusiems asmenims, valstybės narės turėtų pasinaudoti Direktyvos 2001/55/EB 21 straipsnio 3 dalyje numatyta asmenims, kuriems buvo suteikta Įgyvendinimo sprendime (ES) 2022/382 nustatyta laikinoji apsauga ir kurie naudojami savanoriško grįžimo programa, skirta galimybe, kad būtų galima Direktyvos 2001/55 III skyriuje nustatytas su laikinąja apsauga susijusias teises toliau taikyti tiems asmenims pasibaigus Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/382 galiojimo laikotarpiui, iki perkeltąjo asmens grįžimo į Ukrainą dienos arba iki savanoriško išvykimo laikotarpio pagal atitinkamą savanoriško grįžimo programą pabaigos. Be to, siekiant užtikrinti tęstinumą ir išvengti neteisėto buvimo šalyje padėties iškart po laikinosios apsaugos pabaigos, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad asmenys, kuriems buvo suteikta laikinoji apsauga, galėtų teisėtai gyventi jų teritorijoje laikotarpiu nuo Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/382 galiojimo pabaigos iki termino, iki kurio asmenys gali užsiregistruoti savanoriško grįžimo programoje;

- (12) gali būti, kad tiksliai tą dieną, kai baigiasi Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/382 taikymo laikotarpis, Ukraina neturės galimybių patenkinti specialiųjų poreikių, nesusijusių su sveikatos būkle, turinčių asmenų poreikių. Siekiant užtikrinti tvarų grįžimą į Ukrainą atsižvelgiant į Ukrainos pajėgumus patenkinti tokių asmenų poreikius, valstybės narės taip pat turėtų taikyti nuostatas, kuriomis Direktyvos 2001/55/EB 23 straipsnio 1 dalis buvo perkelta į nacionalinę teisę, asmenims, turintiems specialiųjų su jų sveikatos būkle nesusijusių poreikių, ir imtis būtinų priemonių, susijusių su tolesnio jų teisėto gyvenimo Sąjungoje sąlygomis. Kai aktualu, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nustatant gyvenimo šalyje sąlygas būtų atsižvelgiama į specialiuosius atitinkamų asmenų poreikius. Tokio gyvenimo šalyje laikotarpis turėtų baigtis, kai tik Ukraina galės patenkinti specialiuosius atitinkamų asmenų poreikius;
- (13) valstybės narės turėtų pasinaudoti Direktyvos 2001/55/EB 23 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybe leisti iš Ukrainos perkeltiesiems asmenims, kurių vaikai yra mokyklą valstybėje narėje lankantys nepilnamečiai, gyventi jų teritorijoje pasibaigus laikinosios apsaugos laikotarpiui, numatytam pagal Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382, kad tie vaikai galėtų užbaigti mokymosi laikotarpį, paprastai mokslo metus, kurie tęsiasi to įgyvendinimo sprendimo galiojimo pabaigos metu;

- (14) siekiant užtikrinti tinkamą informacijos teikimą ir padėti asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga, priimti informacija pagrįstus sprendimus žinant visus faktus, svarbu kuo geriau išnaudoti esamas priemones bei kanalus ir išvengti pastangų dubliavimo. Šiuo tikslu valstybės narės galėtų pasinaudoti vienybės centrais, kurie įsteigti arba steigiami jų teritorijoje siekiant padėti išlaikyti ryšį su užsienyje gyvenančiais ukrainiečiais. Vienybės centrai turėtų būti naudojami siekiant teikti informaciją apie perėjimą prie kito teisinio statuso įgijimo, padėties vertinimo apsilankymus ir savanoriško grįžimo programas arba informuoti apie tai, kur tokią informaciją galima gauti. Kad paremtų vienybės centrus, valstybės narės gali naudoti Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo lėšas, įskaitant papildomus asignavimus, numatytus atlikus Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2020/2093¹³ nustatytos 2021-2027 m. daugiameinės finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūrą, taip pat valstybių narių programų, finansuojamų iš Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, laikotarpio vidurio peržiūrą. Šiuo tikslu taip pat galėtų būti gaunama parama iš tarptautinių organizacijų ir trečiųjų valstybių. Siekiant racionalizuoti pastangas, valstybės narės skatinamos įtraukti tarptautinių organizacijų siūlomas žinias, pajėgumus ir tinklus į savo individualius vienybės centrų steigimo planus. Be to, galėtų būti rengiamos informavimo kampanijos, derančios su Sąjungos lygmens komunikacija;

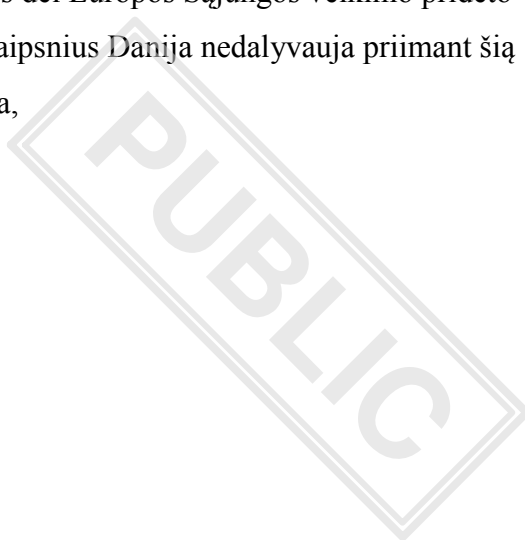
¹³ 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiameinė finansinė programa (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

- (15) siekiant užtikrinti tarp valstybių narių ir su Ukrainos valdžios institucijomis suderintą požiūrį į šios rekomendacijos įgyvendinimą, valstybės narės turėtų ir toliau koordinuoti veiksmus, keistis informacija ir stebėti padėtį vietoje įvairiuose atitinkamuose forumuose, įskaitant Įgyvendinimo sprendime (ES) 2022/382 nurodytą Solidarumo platformą, kuriuose dalyvauti gali būti pakviestos Ukrainos valdžios institucijos, kartu su atitinkamais parengiamaisiais Tarybos organais, atsižvelgiant į jų atitinkamus įgaliojimus ir pareigas;
- (16) kadangi dėl perėjimo prie laikinosios apsaugos atsisakymo perkeltųjų asmenų iš Ukrainos atžvilgiu labai pasikeis jų statusas, itin svarbu turėti tikslų kintančios padėties vaizdą. Atsižvelgiant, inter alia, į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-753/23¹⁴, ypač į jo 30 punktą, valstybės narės turėtų sustiprinti pastangas reguliariai ir laiku atnaujinti savo laikinosios apsaugos duomenis Laikinosios apsaugos registracijos platformoje, įskaitant duomenis apie neaktyvios registracijos atvejus, ir pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizme (Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo mechanizmo tinkle);
- (17) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Airija 2025 m. liepos 22 d. laišku pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šią rekomendaciją;

¹⁴ 2025 m. vasario 27 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas byloje Krasiliva, C-753/23, ECLI:EU:C:2025:133.

- (18) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią rekomendaciją ir ji nėra jai privaloma ar taikoma,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

- A. Priemonės, kuriomis skatinamas perėjimas prie kito teisinio statuso įgijimo dar nepasibaigus laikinajai apsaugai
1. Valstybės narės turėtų skatinti ir palengvinti asmenų, kuriems suteikta laikinoji apsauga pagal Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382, galimybes įgyti nacionalinį teisinį statusą. Šiuo tikslu išduodami leidimai gyventi šalyje galėtų būti, pavyzdžiui, grindžiami darbu pagal darbo sutartį, savarankišku darbu, profesiniu rengimu ar mokymusi, mokslinių tyrimų veikla, šeimos ar kitais pagrindais, arba galėtų būti išduodami specialūs leidimai gyventi šalyje, jei tie asmenys atitinka nacionalinėje teisėje nustatytas sąlygas.
 2. Valstybės narės turėtų leisti asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga pagal Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382, visų pirma tais atvejais, kai jie negali įgyti nacionalinio teisinio statuso, bet atitinka kito Sąjungos teisėje nustatyto statuso suteikimo sąlygas, prašyti išduoti leidimus pagal direktyvas (ES) 2016/801, (ES) 2021/1883 ir (ES) 2024/1233, su sąlyga, kad jie neturėtų laikinosios apsaugos statuso kartu su pagal tas direktyvas suteiktu leidimu. Valstybės narės turėtų kuo greičiau ir ne vėliau kaip tada, kai pateikiamas prašymas išduoti tokį leidimą, informuoti asmenis, kuriems suteikta laikinoji apsauga pagal Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382, apie tai, kuo skiriasi teisės, suteikiamos taikant laikinosios apsaugos statusą, ir teisės, suteikiamos pagal tas direktyvas, ir apie tai, kad jie negali tuo pačiu metu turėti laikinosios apsaugos statuso ir įgyti leidimo pagal tas direktyvas.

- B. Priemonės, kuriomis sudaromos sąlygos sklandžiai ir tvariai reintegracijai Ukrainoje
3. Valstybės narės, tinkamai atsižvelgdamos į Direktyvos 2001/55/EB 21 straipsnio 1 dalį, turėtų leisti asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga pagal Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382, vyksti padėties vertinimo apsilankymų tikslu į Ukrainą savo lėšomis. Šiuo atžvilgiu valstybės narės turėtų:
- a) nustatyti ir derinti su kitomis valstybėmis narėmis padėties vertinimo apsilankymų parametrus, sąlygas ir reikalavimus, ir
 - b) apie tuos parametrus, sąlygas ar reikalavimus informuoti asmenis, kurie gali norėti vykdyti tokius apsilankymus, ir tuo tikslu įsteigti kontaktinius punktus.
4. Siekiant užtikrinti grįžimą į Ukrainą, valstybės narės turėtų numatyti specialiai tam skirtas savanoriško grįžimo programas pagal Direktyvos 2001/55/EB 21 straipsnio 1 dalį, kuriomis būtų naudojamosi pasibaigus laikinosios apsaugos pagal Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382 laikotarpiui. Šiuo atžvilgiu valstybės narės turėtų:
- a) užtikrinti koordinavimą su Ukrainos valdžios institucijomis, kad būtų palengvinta reintegracija į bendruomenes Ukrainoje, tokiais klausimais kaip apgyvendinimas ar būstas, arba galimybė naudotis pagrindinėmis paslaugomis ir infrastruktūra, įskaitant medicininę priežiūrą;
 - b) užtikrinti, kad teikiant paramą pagal savanoriško grįžimo programas pirmenybė būtų teikiama paramai reintegracijai į bendruomenes Ukrainoje, o ne individualiems paketams;

- c) derinant su kitomis valstybėmis narėmis ir Komisija, nustatyti tinkamumo pasinaudoti savanoriško grįžimo programa sąlygas;
- d) reikalauti, kad asmenys, kurie nori pasinaudoti savanoriško grįžimo programa, tokioje programoje užsiregistruotų, kad galėtų ją pasinaudoti;
- e) nustatyti konkretų – iš esmės vienų metų po laikinosios apsaugos laikotarpio pabaigos – laikotarpį, per kurį reikėtų savanoriškai išvykti pagal savanoriško grįžimo programas; valstybės narės turėtų koordinuoti veiksmus tarpusavyje ir su Ukrainos valdžios institucijomis, laikantis šios rekomendacijos 8 punkto, tais atvejais kai, atsižvelgiant į pokyčius vietoje, reikėtų nustatyti kitą arba pratęsti savanoriško išvykimo laikotarpį, paaiškęjus, kad numatyto laiko nepakanka laipsniškai ir tvariai perkeltųjų asmenų reintegracijai Ukrainoje;
- f) pasinaudoti Direktyvos 2001/55/EB 21 straipsnio 3 dalyje numatyta galimybe toliau taikyti visas taikytinas su laikinąja apsauga susijusias Direktyvos 2001/55/EB III skyriuje nustatytas teises tiems asmenims, kuriems buvo suteikta laikinoji apsauga pagal Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382 ir kurie naudojami savanoriško grįžimo programa, iki jų grįžimo į Ukrainą dienos arba iki savanoriško išvykimo laikotarpio pagal atitinkamą savanoriško grįžimo programą pabaigos; valstybės narės turėtų užtikrinti perkeltųjų asmenų teisėto gyvenimo šalyje tęstinumą laikotarpiu nuo Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/382 galiojimo pabaigos iki laikotarpio, per kurį tokie asmenys gali užsiregistruoti toje programoje, pabaigos;

g) apsvarstyti galimybę padėti organizuojant išvykimus, visų pirma į tą pačią teritoriją Ukrainoje; FRONTEX galėtų valstybėms narėms padėti logistine parama, neviršydama savo įgaliojimų.

5. Deramai gerbdamos žmogaus orumą, valstybės narės turėtų imtis būtinų priemonių, susijusių su gyvenimo šalyje sąlygomis, taikomomis asmenims, kurie neatitinka reikalavimų įgyti kitą statusą ir turi kitų, nei nurodyta Direktyvos 2001/55/EB 23 straipsnio 1 dalyje, specialiųjų poreikių, kurių Ukraina negali patenkinti pasibaigus laikinosios apsaugos pagal Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382 laikotarpiui. Kai aktualu, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nustatant gyvenimo šalyje sąlygas būtų atsižvelgiama į tokių asmenų specialiuosius poreikius. Tokio gyvenimo šalyje laikotarpis turėtų baigtis, kai tik Ukraina galės patenkinti specialiuosius atitinkamų asmenų poreikius.
6. Pagal Direktyvos 2001/55/EB 23 straipsnio 2 dalį valstybės narės turėtų leisti iš Ukrainos perkeltiesiems asmenims, kurių nepilnamečiai vaikai lanko mokyklą valstybėje narėje, gyventi jų teritorijoje pasibaigus Įgyvendinimo sprendime (ES) 2022/382 numatytam laikinosios apsaugos laikotarpiui, kad tie vaikai galėtų užbaigti mokymosi laikotarpį, kuris tęsiasi to įgyvendinimo sprendimo galiojimo pabaigos metu. Tų priemonių tikslais einamasis mokymosi laikotarpis paprastai bus mokslo metai.

- C. Priemonės, kuriomis užtikrinamas informacijos teikimas perkeltiesiems asmenims
7. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad asmenys, kuriems suteikta laikinoji apsauga pagal Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382, būtų tinkamai informuojami apie esamas perėjimo prie kito teisinio statuso įgijimo galimybes, įskaitant privalumus ir teises, susijusius su perėjimu prie tokio statuso įgijimo, taip pat apie padėtį Ukrainoje, padėties vertinimo apsilankymų reikalavimus ir Sąjungoje bei Ukrainoje teikiamą paramą grįžti namo, visų pirma kiek tai susiję su savanoriško grįžimo programomis. Šiuo atžvilgiu valstybės narės turėtų:
- a) sukurti sparčias nacionalines ryšių sistemas ir procedūras, tokias kaip kontaktiniai punktai arba informavimo kampanija, derančias su Sąjungos lygmens komunikacija;
 - b) tų valstybių narių, kurios ketina savo teritorijoje įsteigti vienybės centrą bendradarbiaudamos su Ukrainos valdžios institucijomis, atveju naudoti tą vienybės centrą tam, kad perkeltiesiems asmenims būtų teikiama aktuali informacija; valstybės narės skatinamos į nacionalinį vienybės centrų steigimo planą įtraukti tarptautinių organizacijų siūlomas žinias, pajėgumus ir tinklus;
 - c) svarstyti galimybę pasinaudoti Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo programa, įskaitant papildomus asignavimus, numatytus atlikus daugiametės finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūrą ir nacionalinių programų laikotarpio vidurio peržiūrą, vienybės centrams remti.

- D. Priemonės siekiant užtikrinti koordinavimą, stebėseną ir keitimąsi informacija tarp valstybių narių ir su Ukrainos valdžios institucijomis
8. Valstybės narės turėtų koordinuoti veiksmus ir keistis informacija apie svarbius pokyčius ir šios rekomendacijos įgyvendinimą, visų pirma Solidarumo platformoje ir atitinkamuose Tarybos parengiamuosiuose organuose atsižvelgiant į jų atitinkamus įgaliojimus ir pareigas. Šiuo tikslu Komisija palaiko ryšius su valstybėmis narėmis ir Ukrainos valdžios institucijomis, be kita ko, techniniu lygmeniu Solidarumo platformoje, į kurią gali būti pakviestos Ukrainos valdžios institucijos, ir politiniu lygmeniu per specialųjį pasiuntinį ukrainiečiams ES.

9. Valstybės narės turėtų sustiprinti savo pastangas stebėti pokyčius bei reguliariai ir laiku atnaujinti aktualią informaciją apie perkeltųjų asmenų iš Ukrainos statusą atitinkamose duomenų bazėse, įskaitant Laikinosios apsaugos registracijos platformą, visų pirma apie asmenų, kuriems valstybės narės teritorijoje suteikta laikinoji apsauga arba tinkama apsauga pagal nacionalinę teisę, skaičių, asmenų, kurie įgijo kitą teisinį statusą ir kuriems nebetaikoma laikinoji apsauga ar tinkama apsauga pagal nacionalinę teisę, skaičių ir asmenų, kurių registracija neaktyvi, skaičių. Be to, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jos laiku dalytųsi išsamiais ir tiksliais duomenimis apie visus aktualius aspektus, susijusius su asmenimis, kuriems suteikta laikinoji apsauga, pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizme (Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo mechanizmo tinkle).

Priimta ...

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
